

Изази Суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорца» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дописи шаљу се уредиш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:

ПЕТРОГРАД 14. Августа. Зва-
нично: Из Горњег-Студена јављају 13.
ов.: Јуче је код Шинке ваздан тра-
јао пушкарње. Руси одржаше све
своје позиције, али су губитци велики.
За ова четири дана 27 официра и
900 војника рањених пренесено је
у Габрово. Незна се, колико је по-
гинулих. Рано у јутру 13. тек. от-
почео бој са топovima. Руси одржаше
своја утврђења и одбише силно тур-
ски нападај. Генерал Дорожински,
који равнаше обраном Шинке нађе
јуначку смрт.

ЦАРИГРАД истога: Сулејман
јавља, да су Руси опкољени (?) и да
предстоји скоро заузеће Шинке (Види
петроградски телеграм. Пр. Ур.) Мук-
тар јавља за велики бој код Карса (?).
Турци одржаше бојнице. Губитци Ру-
са 4000 мртвих (?). Золовајев запо-
вједник коњаништва нао.

ЦАРИГРАД 15. Августа: Ми-
нистарство српско закључило
кооперацију са Русима.

ГОРЊИ-СТУДЕН истога: 13.
трајао бој у Шинки непрестано. До
данас, у подне, Рус и држе све своје
положаје.

ЦАРИГРАД истога: Непотвр-
ђује се службено, да су Турци
узели Шинку.

Цетиње, 17. Августа.

Ударци заслужене судбине учес-
тали су и као да се однеки дан просу-
ше по њиховом крвиљу хришћанства.
Цијела поворка неудаћа и неприлика
диже се у пртњу азијатекијем људ-
жерима на балканском полуострву.
Још Хобарт и неукрца на своју
флоту р. здробљене остатке изјалови-
шег се кавказкога устанка, а већ ети-
же варварску порту управ она непри-
лика, какву је она хтела завршити на
рускоме земљишту, букну давно већ
очекивани устанак на Крфу. Сукоб се
је веће догодио и испало на штету о-
бријаних тлачитеља хришћанства.
Док су кандидоти веће дали Турцима
крвава сукоба те се повукли у горе
ради организације устанка, стижу
Турској и са других страна црни гла-
сови. Грчка, које се акцији може кан-
дидатски устанак сматрати близијем и
извјеснијем предгетом, оружја војску и
паље ју на границу на врат на нос.
Још позитивније долазе вијести од
савскога ушћа, к је претварају, да ће
турска разбојничка кућа планути и с
те стране: београдска влада да се је
одлучила ступати у природно коло
своје браће, да је накарала ући у
борбу против свих душману
хришћанске слободе и опстанка. Да
збоља, и доба је, да се Србија врати
на спасоносан пут, с кога бијаше са-
шла, и на велико народње дело, к је
бијаше недовршено напустила те њега
и његове тегобе својој браћи остави-
ла. Ко би био разумјео то чудо, ко ли
би Србији опростио, да је и даље о-
стала скрштених руку, гледајући
спокојно, ће јој браћа у крви огрз-
нула, решавају судбину народа? Да
то би било чудо и покор, кога би
историја и сувремени свијет црном
сеудом жигосао. За то дао Бог, оби-
стицала се вијест из Србије и мимо-

ишла српски народ срамота, коју му
бијаху с поља намијенили његови
душмани! Десетак, петнајест хиљада
српских војника и Тимоку, на стра-
жи народње части и будућности биле
би осуетиле радост заједничкијем
душманима над плијеванским догођа-
њем и приштедиле болно изненађење,
које тијем опече свако слакеноско
срце. Сад је вријеме, да се погрешке
изгледе, тијем лакше што су дело
руку туђијех чиниоци; час чекања
јоште, па је — доцне к литургији
по подне.

И на бугарском бојишту навлаче
се сваки даном све то црни громо-
носни облаци над главом султанове
ордаје. Очајна нападач Сулејмана
на јужна врата балканских кланаца,
у која је Турство сву своју наду по-
лагао, од неког дан са свијек одми-
нуше; војска «Штајмеца» «Нове сл.
Прасе» — борила се, па се уморила;
разбила сву своју снагу и очајничко
прегуче о груди и мишице руских
соколова. Руски официри, управ као
и црногорски барјактари, својом
храброшћу и самопожртвовањем на-
пуњују свијет признањем и дивљењем.
По огромнијем губитцима Руса, који
су се били заштитени утврђењем
законима, могу се процијенити и гу-
битци Турака, који су по петнајест
пута јуришали у кишу руског зрна.
Плијева са свом својом неудаћом
и губитцима по Русе, освешћена је код
Шинке више него двоструко, јоште с
том разликом, што ће посљедице
шинкених пораза одлучити жалос-
ни крај турске војске.

Са свијех страна долијећу гла-
сови који потврђују наше предказа-
ње, што га изрекосмо Осман-пашиној
војсци одма после њезне назови-по-
беде код Шинке: Сви се вјештаци
у том слажу, да само какво чудо може
спасити ту војску од капитулације.
Руси опасује је по мало као боа,
те ће требати само да се тај живи
појас мало стегне, и — ребра су
Османови поломљена. Већ данас рус-
ка су му коњаничка одјелења с југа
тако зашла, да му хватају храну на
довозном путу из Софије.

Турски пораз код Шинке јест
мртвачко звоно турској војсци, а
можда и крволочном њаховом тир-
јанству у Јевропи.

Ратне вијести.

(Б.Н.) Од јужне војске 9. Августа:
Јутрос прво дана дигосе се Турци
из Подгорице и са Ботуне, те њих
око 5,000 ударе у зору на љешанску на-
хију и то на четири мјеста, на Зеленику,
Бере, Михаљу и Фармаке. Војска тур-
ска састојала се из низама и већим
дијелом из башибозука. Наши Лешњани
дочекаше Турке и овога пута онако, како
смо се од њих и надали; те после четири
сата жестоке борбе пође им за руком не-
пријатеља разбити, преко границе ишће-
рати и у његове положаје га сузити.
Као што вам брзојавих, паде од наше
стране 12 мртвих и 13 рањених; а Ту-
рака 24 на мртво и 36 ранито се.
Турци имаху 4 тона, које бијаху
смјестили у пољу више Ситнице.
Кад се узме у обзир малобројност на-
шега одјелења и велико пространство ли-
није, коју мораше бранити и која се про-
тезала од горњег Блата па до Саваца,
онда се мора батаљону Радоја Муши-
кина признати храброст и одважност,
којом је крај свијех тегоба могао разбити

толи надмоћнијег противника. Успјех овај
има се највише приписати личнијем за-
слугама командира Радоја и поткоман-
дира Сима Иванова, а највише јуна-
штву круске стотине са њенијем бар-
јактаром Ристом Васојевијем. Ова
стотина борила се на Зеленику пуна 4
сата против огромној надмоћи, без ичије
помоћи, те је ту највише Турака и пало.
Но највише одликовао се је један војник
од ове Ристове стотине. У најшежој
ватри, кад су се наши били измијешали
са Турцима, заигра се он на јединога нај-
јачијег хосекога барјактара, који исто-
м бијаше прскочио, да сијече једнога
од наших мртвих, удари се шњиме на
ножеве и посјече га. На њему нађе три
острагуше и два ножа, које турчин бија-
ше дигао са погинулих другова.

13. Августа: Јавио сам вам,
како Турци бијаху запалили своје вино-
граде на Дољанима и шуму на Какаричкој
Гори. Но Кули, да предуприједи толику
штету, прискоче те угасише ватру на о-
бадва мјеста.

Туреким вандалима, који су поче-
ли разоравати и своја добра, као да су
наумили селити, одкуд су и дошли, не-
бијаше доста ове палевоине, већ 11. ов.
пред вече запалише Загорић, при Везирову
мосту; али Пинери опазивши то, скоче и
почеше ватру гасити. Турци су их гађали
с Малага Брда, но немогосе их у том
нимало смести. Загорић, то су ливаде од
Гориче до Мораче, које су Пинери на си-
лу Турцима држали, и ако бијаху на
турскоме земљишту.

Разумјели смо, да Турци кане 15. о.
ударити на Куче; но није вјеровати, јер
они и ако су какад дрзовити, нијесу опет
толико луди. Кад би их Бог само напу-
тиса!

Кнез Горчаков управно је 13.
овгта на вањске заступнике ову бр-
зојавку:

11. и 12. ов. поновише Турци
нападаје на Шинку са три стране;
свики одбијен. Наши војска добивши
11. у вече поткријепљење четвртом
бригадом стрјељца, узе на јуриш
висине прем' нашем десном крилу.
Борба и пуцњава топова продужила
се без обзира на помрачење мјесеца.
Јако поткријепљење било очекивано,
те се борба продужила ноћи 12. ов.
ограничивши се на жив' пушкарње.
Дјево крило турско разбијено и два то-
па, који су покушавали сметати одсад
су уништена. Наши војска задржала
све позиције после четирдневне
борбе, у којој бијаше без редовне
хране и без сна против цијеле много-
бројне Сулејманове војске. Код Аја-
слара 11. ов. (између Трнова и Ос-
манпазари) Турци одбијени а 12. на-
пали напово у великом бр-ју, те се
руска војска измакла испред много
надмоћније силе у освојене позиције
код Султанкеја.

Деспотовић, његова неудаћа и
његови пријатељи и непријатељи).
«Приморац» има овај допис: «На кордуну:
Разни се гласови разнесоу о поразу Дес-
потовићевих чета и о његову ухваћењу
на хрватском или австриском земљишту.
Зато је нужно то разбистрити. Пуковник
руско српски господин Деспотовић имао
је јеру у Босни Турској и Хрватској
умножали и разширити устанак и оно на-
докнадити на западу код Лјевца, Бања-
луке и даље, ако би ишло, што нијесу
српске чете могле код Бјелине прошле
годинае. Успјех устанка добро би био до-
шао и Србији, Црној Гори и Русији у то-
лико, што би Турска била принуждена
против усташа подржавати војску од више
хиљада, које неби могла бити против Цр-
ној Гори, нити против Русији у Бугарску
слати; а Србија би била имала одуспјеха
моралну корист, јер је за њу онако г.
Деспотовић војевао, како је Гарибалди,
за најемниг у своје вријеме. Да г. Дес-

потовић није био сретан онако, као што је
Гарибалди, зависи од њега и од околнос-
ти. Од њега, јер неима за овакове под-
хвате нужних својстава и јер није умно с
четама и рајом по околностима доста так-
тично и опрезно поступати. То признавају
и његови пријатељи. С друге стране ва-
расе љуто, тко присподабља рају оним та-
лијанским четама под Гарибалдијем, јер је
босанска раја тако потиштена, да она ни
право неосјећа и нехватања борбе за ве-
лику идеју ослобођења. Прошле двије го-
дине доказале су на западној и на исто-
чној међи босанској према Србији код
Бјелине и другдје, да је тому тако; а до-
казали су и Бугари на ћемо још жало-
сних примјера доживјети. Тако их је сло-
мно турски јарам за 400 година, особито
од Осман наше потурице наше од 1850.
године овамо. На рају дакле г. Деспото-
вић рачунати није могао и није смјо,
ако ју је добро познавао. Још је мање
могао рачунати на друге четнике добро-
вољце, јер су Голуб и другови све, само
не за идеју и добро патника. Људи,
који су били због робљења под кримина-
лом већ у Хрватској па су утекли, да
казни узмакну и да удобно живу, нису
друго могли, него протитуирати узвише-
ну идеју попут башибозука. А с таквим
је нељудим имао г. Деспотовић војевати
и извојевати слободу раји, с оним, који
су увијек били приправни рају опленити
само да они добро живу и да штогод
стеку за себе.

Те нељуде морао би био г. Деспо-
товић излучити из чета или их поубијати
као прсте злочинце и тате. С тога
сватко разумје, зашто су они били проти
г. Деспотовићу и конспирирали против
њему; а у одлучних бојевих против Тур-
ком узмицали и крили се, па само у
засједе повлачили, да запление штогод.
К тому је Деспотовић криво мислио, да
треба ове чете уредити и онако строго
држати као регуларне; зато је и код бо-
љих било незадовољство против њему. Да-
кле из овога слиједи троје: 1) да раја
није способна за устанак; 2) да чете ни-
су за ништа, јер само за простим пли-
јеном разбојнички иду, а 3) ни сам глав-
нокомандујући неима потребитих својстава
и такта. То је на бојишту. Изван бојиш-
та има људи, који су добровољци при-
несци шпекулације, правила и настојаји
себе обогатити на рачун раје. Има већ
сада примјера, ће су се код куће уредили
дионици тога, како се иначе никада неби
смјели. К тому долазе јоште фанатици и
покарени зависници. Њим на челу стоји
Петар Узелац, човек, који себе у «застави»
дао хвалити, а увјек је јавно, а још више
потајно агитирао и радио за себе, а про-
тив Деспотовићу. Он је и Енглези и сва-
кога, који би ш њим дошли у додицај,
зло упућивао и гледе народње тежбе и
гледе себе и гледе Деспотовића. Узелац
је још из Трета у «Заставу» небројене
дописе писао, да разпири мржњу између
Срба и Хрвата. Њему је још баи Соке-
вић дволичан, злочест карактер предба-
дио. Зато и данас заслужује обћи пре-
зир због злочина. Криво му нитко нечини
ако се пораз Деспотовића на Тизову и
Црном потоку томе модерном Вуку
Бранковићу припише. Да је Аустрија у
Далмацији и на Велебиту барут и чебану
Деспотовићеву конфисцирала, приписују
онет Узелцу. У колико је Аустрија била
склонија Турској, него ли Деспотовићу и
усташима и је ли прекорачила међу неу-
тралности, то тајном остати неможе. Осу-
ђивао тко слабоће и правац Деспотовића,
накане, себичност, и карактер Узелчев
мора презирати. Да се Деспотовић није
ваљано бранио против Турком, и то је
сада позната истина, а да су и други тому
криви, и то је истина. Он се је бојао за
живот од власних својих четника; зато
се је без одбора предао аустријским стра-
жаром, јер су му Голубови и Узелчеви
људи о глави радили. Међусобна напада-
ња у «Застави» од Узелчеве, Голубове и
Деспотовићеве стране разјаснит ће много
тога, што се сада незна још далеко.»

— Ушљед тога, што руска војска
добива толи знатна појачања, наредила је
и Цорта, да се што прије дигне 110,000

музетехавица II. разреда, од којих да ће се 60,000 уредоточити у Цариграду 50,000 у Софији и Дреноцу.

— Погледом на пољачке протируске демонстрације у Галицији вели берлинска «Национал Цајтунг»: «Революционарни звекот и штропот у Галицији пристаје врло угодно уз намеру, да се варшавске гарде и друга војска на који год начин задрже, да непоћу на Турке. А биће, да имаде некоји манитов, који у фантазирају о руском поразу код Плијевне види већ царевину раздробљеном, што му даје довољна разлога, да јој саде са старијем пољачкијем мачем дође главе».

— Бисмарков орган «Порд. Алг. Цајтунг» потврђује вијест «Келнскијех Новина»: «Ко бијаху јавиле, да је берлински двор врло неповољно примио представљања турскога посланика, Садулах-беја о тобожњим рускијем свирепствима. Исто тако примљене су те турске лажи-тужбе и код италијанског двора».

— Турска влада пуштила је на слободу убице њемачкога и францускога конзула у Солуну. Она ослобађа све апсенике, ма били и највећи аличинци, те их уврћује у војску. Виђећемо, што ће на то рећи јевропске, особито интересоване, велевласти.

— Из Рима пишу «Пол. Коресп.»: «Пошто је наша влада званичним путем обавијештена о походу у Каварији, наложила је своје посланику у Цариграду, грофу Кортију, да турској влади изјави болни упечаток, који су на талијанску владу учиниле укусне вијести из Каварије». Слаба задовољнина за толике жртве турскога варварства!

— Узалудни трошкови Турске око кавкаскога устанка, који је данас сасвијем угушен, изнаша 16 милиона франака и стоји је 5,000 војника осим погинулијех усташа.

— Из Александропоља јављају, да је међу Лорис-Меликовом и Муктаргашом било жестока крешева, и то услед демонстрације првога, којом је заваро Муктара, да олакша предузећа Тергукасова проти Исмаил-паше. У том боју код Балша-Јање пало је 9 рускијех официра 330 момака. Турци су губитци много већи.

— Из Петрограда јавља «Ажане Рис»: «Руска војска држи линију до Шинке јако утврђену; турска војска стоји мирно далеко. Држи се да Руси некане Плијевну силом узимати, него ју опколи и тако на предају присилити. Осман-пашин војсци, почело је нестајати хране, коју руско коњаништво отимље на путу доваљала».

— Из Александропоља јавља се службено, да су Турци 2. овога код Мухестата ударили на десно руско крило, но да су били разбијени и гоњени до ријеке Акре. Турци губитци огромни, руски 23 мртви и 38 рањенијех.

— Из Одесе јављају 1. Августа, да је експедиција адмирала Чихачева на Дунавско ушће најсјајније успјела. Успјео зао је напме без запријеке провести кроз килијски рукав више превозијех лађа са ратнијем материјалом, пливачујих батерија и торпеднијех чамаца.

— «Полит. Кореспонденција» јавља, да је аустроугарски посланик у Цариграду гроф Зичи упућен, да се у ствари свирепетва, што их је починила турска војска на рускијем рањенима и заробљенима придружии корацима њемачкога посланика. Исти поступак учиниће и талијански посланик у Цариграду.

— Истом се летиу јавља из Букарешта 10. ов.: «Јуче ударио Сулејман са 40,000 на шипкански кланац, но бијаше бачен од Руса, који су се у својем позицијама сјајно држали. Стање Осман-пашине војске у великој је опасности ради положаја руске војске» Даље јавља дописник овога листа, да је Сулејман-паша 11. поновно нападање на Шинку, а Осман-паша да је ударио на Селву. Бој да је трајао цијели дан, и да су Турци на све стране назад бачени, те се је побједоносно за Русе окончао.

— Из Метковића јавља се «Народном Лиету», да у околици Мостара турски војници убише 9 невинијех хришћана, те да се је све препало онђега покоља.

Бечки дописник официозна «Бохемије» бранећи источну политику Аустрије г. 1877. пише међу иним овако:

«Да ти људи (туркофили) пијесу толико оповијен битком код Плијевне, могли би се доиселити заслугама, што јих има досада аустријска политика за Турску. Морали би признати, како је било једино држањем Аустрије, њезиним приликом на Србију као и увјерењем у Цариграду, како се Турци могу ослободити на то, да се Србија неће ни гавути, могуће — да Осман-паша провали из Видина, да је могао из Ниша и Сриједца позвати турске чете те послати се код Плијевне проти Русом се толи претежити силом. Русом пак није досадашње држање Аустро-Угарске баш од никакве користи било. Од Руса су се паче захтевале од сада само жртве, па ипак криве Аустро-Угарску као да ради у прилог Русији. Турци нека сами кажу, тко им је био од веће користи, Аустро-Угарска или Енглеска.» Вјерујемо.

«Дели Њус» доноси од свога посебнога дописника из Букарешта слиједећу брзојавку од дне 13. о. м. о недјељима, што починише Турци јужно од Балкана на Хришћанима: «По вијестим, што ми допријеше последњих четрнаест дана, згодише се на јужној страни Балкана ужасни приори. Треба памтити да су од 29. до 31. Јулија били врло жестоки бојеви између рускога коњаништва и Турака близу Ески-Загре, те да су Руси отишли из тога мјеста. Турци навалише на њих много већом снагом и они морадоше се тога узмакнути праму Казанлику. То бијаше некако 31. Јулија. А сад да вам покушам чим точније описати све, како ми је поузданик приоблио.

Чини се, да је у 4 сата онога дана кад су Руси отишли из Ески-Загре, почело кладање, пошто је издана заповјед, нека се сви хришћани, били мушкарци жене или деца, напусте пострјејају, чим изиђу из кућа. Они, који од страха остадоше у кућама, намучише се још горе; јер изгореше на живу. Даље је заповјеђено, нека се спали сав иметак хришћанах или иначе уништи. Многи знаменити турски трговци судјеловаше ревно при том послу без да јих је тко звао. Међу њима ваља особито споменути Саид Агу из Ширвана који је руљу башибозука око себе сакупио те јих, познавајућ мјесто, путио, ће ће најиздашњије робити и ништити. Њима није требало два пута говорити; бијаху и те како вјешти на најмањи миг. За кратак час горјеле су стотине хришћанскијех кућа те су чињене најнечувеније окривности.

Ширпанско окружје спада међу најбогатије у овом дијелу Турске. У њем живју већијем дијелом хришћани, те имају 30 цркава, 50 школа и других наставних завода. Те зграде изгорјеше све. Све до мјестах Бодан-Махале и Рани-Махале, аи разорени су у сва мјеста два друга. Попријеко бијаше њихово по 150 до 200 обитеља. Сва та мјеста леже уз железничку пругу између Керменлија и Јени-Загре. Једва какових петдесет људи уткло је тогачини животом. Побјегли Бугари који добоше у Габрову у Селви, суде, да је у Ески-Загри и ширпанском окружју поклано 12 до 15,000 хришћанах. Убоги људи нијесу имали куда бјежати, јер су уз цесту која води из Ески-Загре у Канзалик, постављени били војници, којим је строго заповјеђено, да свакога безабзирце устријеле, тко би онуд бјежао. На даље је констатовано, да су следећи омјени Турци судјеловали код покоља и то: Тефик бег, Саид бег, Акиф бег и Даја Ахмед. Саид бег отишао је сам на своје знамјено имало, те је властитом руком поубијао много својих тежака хришћана. Свега скупа нагорјело је какових шестдесет села.

Ово сам написао по вијестима и приповједкама бјежунца, који све долазе преко Балкана, а ја се бојим, да ће исте бити и одвише истините».

— Из Букарешта јављају, да је закључена руско-румунска конвенција под најповољнијим условима по Румуњску.

Одгуд исто јављају, да није истина, да Руси напуштају Добручу, него на против да кор Цимерманов добива непрестано појачања, тако, да се очекује, да ће наскоро напасти Туркз. Кистенде су Руси јако утврдили и са више десетијех топова укријенили.

— Из Галца јављају, да је конвенција руске војске примају. Скоро сва подкрпењења да се прецила Дунав и да су припремили своја одређења, тако да ће се оспорије наставити, чим к војсци приспе материјал и остала спрема. За српског краља све војске између Трнова и Плијевице поновно је на мјесто Гурка, који је издао заповједником царске гарде, — генерал-лајтнант, кнез Мирски.

На предлог главног заповједника, великога Кнеза Николаја дигнуће се осим већ нареденијех корова јоште двије гренадирске и једна коњаничка дивизија.

— Мађарски диктатор, Лајош Кошут, писао је својој браћи опет једну посланицу, у којој је измудрно нову основу за спас турске царевине. Кошут наме савјетује, да се Аустро-Угарска сајузи

са Турском и изрази код ње нека права за хришћане, која би им се могла дати, без да се повриједи цјелокупност турске царевине. Тијем, да би се истргло оружје из шака Русије, којој би онда ти сајузници могли казати, да обустави ратовање, јер су хришћани задовољни своја права. Штага, што је Кошут закаснио са својом основом те же му ова остати «глас вапијућега у пустињи».

Његовом императорском величанству. Господару све Русије и покровитељу свију Славена.

Молба народа босанског.

Милостиви царе!

Већ истече пето столеће нашег страдања од онога несретнога дана од како надосмо под господарство непријатеља хришћанства, звијерских мусулмана. — Ми смо се свагда надали вада смо увјерени били да ће велики руски народ као јединоверни и једнокрвни к нама доћи и ослободити нас од варварског ига.

И ето сада бог је изабрао Тебе Царе, да Ти ослободиш овај јадни патрички народ од дивљег господарства, па нека бог благослови Тебе царе и твој народ у том великом делу.

Има већ двије године дана од како доведени до очајања нечувеним тиранством нечувеног душманина ријешисмо устати противу њега па или сви изгинути, или се ослободити. И ако смо слаби били природном снагом, опет нас је надежда крепила за будућу слободу и света борба за вјеру и часни крет. Али двогодишња борба са сиљним непријатељем сатрла је наше слабе силе. Сви дијелови наше богате али несретне отачбине преобраћени су у пустињу. Цркве су варваром оскврњене и разрушене куће, и села попаљена. Људи који су остали били у животи, тражили су у бјегству спасења. Многи између нас морали су се вратити под пожеве својих мучитеља, већина пак од нас, скривали смо се по пећинама, трпећи страшне мукe и оскудицу. И што нијесмо сви од глади и зиме померли имамо благодарити Теби царе и нашој братској Србији, за учињену помоћ добротворним одбором.

Све наше породице разсејане су, многе мајке незнају ће су им деца, чланови породице раздијељени су једни у Аустрију, а једни у Србију. С онима, који су остали у Босни немогући бјежати чине се велика пасања и мучења, желећи се тиме осветити часном крету.

Ово је царе, положај, у ком се цео наш народ налази.

Сад долазимо царе твојој славној војсци на Дунаво да заједно шњоме ослободити подјармљени народ после петогодишњег робовања. Ми се надамо, милостиви царе, да нећеш ни нас заборавити, да ћеш и на нас бадити твој спасавајући поглед. Ми смо увјерени, да кад си се једанпут ријешо за крет часни и избављење пролити драгоцену крв свога народа, да се та благородна крв неће узалуд лити, већ да ће доијети својој патричкој браћи спасење и слободу.

Но слобода наша неби могла дуго трајати без даље твоје милости; јер имамо народ мудар и млад, неперкусан у светском животу, а окружени смо са многобројним непријатељем који би једва чекао агоду, па да нам метне на врат јарам од којег се никада неби могли избавити. Православна вјера, народни обичај, и језик, све би то било за кратко вријеме потлачено лукавим непријатељем, који неби употребили силу против које би смо се умјели бранити петогодишња и сачувати све што је народу свето; него би своим превасходством над нама и вјештим интригама, преварио нас и метнуо би нас у још црње ланце, него ли смо били прије.

Како дакле да се стане на пут тако плачевној судбини нашега народа? Једино ередство за срећнију будућност нашу налази у рукама Вашег Величанства — и босански народ припада Твојим стопама, и усећује се молити да га узмеш под своје закриле, да га ослободиш, да га ејединиш са братском Србијом, која је толике жртве на олтар ослобођења нашег принела.

Кома да се поверимо ако не Теби милостиви царе? ко ће нам чувати вјеру и народност, ако не Ти отац Славенски? — ко ће нас учити, коли бранити од унутрашњих незгода и спољашњих непријатеља? Нико, до ти.

Дубоко увјерени да нећете презрети ерећу народа, — да ће те испунити, ову нашу молбу; остаје вада благодарни и предани Вашем Величанству.

23. Априла 1878 год.

Долазе потписи народа босанског.

Књижевност.

Сад баш изађе из штампе (и раније се и т. предлатиницима и предбројницима

БИБЛИОТЕКА ЗА НАРОД СВЕСКА II.

„Пред Васкре“

Бојне пјесме

Мите Поповића.

Пјесме су ове посвећене: «Свијетломе и витешкome кнезу и господару Црне Горе и Брда, одушевљеном пјеснику

Николи I. II. тровићу - Његушу.

Књига је формата на 16. — има 4 л. 183 стр. и 3 л.

Штампарски је посао угледан и хвале вредан, а о лепоти пјесамa рекосмо већ у дваред, што по суду наших књижевника о њима рећи нам ваљаде; једном ријечи: доста је светлога имена, којим се посветом краси — и вриједна народа српскога, којему је намијењена, а прикладна и удесна за данашње велике дане српске и словенске.

Надамо се дакле и уздамо још и многобројнијим књицима и пријатељима књиге ове — и ко буде рад, молимо, да књигу ову код нас што прије наручити изволи. Може се добити и у књижари Вел. Валовића у Београду.

Цијена је књиге 1 ф. на лијепој вел. латинији 1 ф. 60 н.

Нови Сад, на дан мајке Анђелине 1877.

Књижара Браће М. Поповића.

ЦЕТИЊЕ, 17. Августа: У прошлу суботу дао је госп. Др. Лаза Костић у овј. ма. настпрекој цркви отелужити парастос за покојног му оца Петра, који је у његову одсуство пред мјесец дана у Новом Саду преминуо. Осим растуженог сина присуствовало је томе чину више његовијех пријатеља и поштовача.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

Орја-Лука. Ноћу између 9 и 10 о. м. војска морачка и једна стотина усташа удари на Штитарицу преко Таре. Обје Штитарице опали преко 500 брава и преко 160 говеди и коња турцима узе. 6 турака погуби. Наше војске губитак један погинуо е једнијем рањеником. —



У петак 29. пр. м. умро је у Београду г. Јован Гавриловић пенз. савјетник и бивши члан намјештства књаж. достојанства, после кратког боловања у 82. години свога живота. Пок. г. Гавриловић за заслуге стечене на пољу науке и провете народне, био је члан срп. ученог друштва; члан Матиче; и члан југословенске академије у Загребу. За цијелог свог ерећног живота, покојник је чинио големе новчане жртве на просвјетном пољу, потпомажући сиромашне књижевне раднике, а највише сиромашне учитеље из народа. Свој племенити карактер, поштовање према земљи, коју је поштено и савјесно служио и своју жарку љубав према народу, за ког је живио, — најбоље је засвједочио покојник тиме, што је као што чујемо све своје имање у вредности 15 хиљада дук. цес. оставио држави у цијели, да се од те његове заоставштине оснује фонд за удовице и сирочад наших учитеља.

Смртни остаци племенитог Србина и родољуба г. Гавриловића у нећељу 31. пр. м. предани су матери земљи уз богати сировод многобројног грађанства. На опјелу у саборној цркви чинодјејствовао је г. митрополит Михајило, коме је присуствовао свијетли Кијаз са министрима. На великој пијаци а према вел. школи поговорио је покојнику надгробну бесједу г. Јован Бошковић библиотекар. Износили у примјеру неумрлог Србина Гавриловића слику најбољег карактера и родољуба, ми завршујемо: благодарно потомство умјеће достојно онјерити велике заслуге твоје, и големе жртве које си учинио према земљи и народу своме. С тога, снавај мирно у земљи црној, добротвору рода свога! —